SÁMI KULTUKMUITORÁÐÐI
SÁME KULTURMUJTTORÁDE
SAEMIEN KULTUVREMOJHTSHRAERIE
SAMISK KULTURMINNERÅD

Skannet kopi

Tromsø Museum
Lars Thøringsv. 10
9000 Tromsø

Din čuj./ Deres ref.:	Min čuj./Vår ref.:	Beaivi/dato:
	134/ 96	13.03.96

áššemeannudeaddji/ saksbehandler:
Audhild Schanche

FORESPØRSEL OM SAMARBEID OM UTVIKLING AV ØSTSAMISK MUSEUMSKOMPETANSE

Samisk kulturminneråd foreslår med dette et samarbeid om et to-årig prosjekt for oppbygging av østsamisk museumskompetanse. Prosjektet er tenkt som en ett-årig stilling for en museumsaspirant som føres videre i et ett-årig dokumentasjonsprosjekt under faglig ledelse av en samisk kulturverninstitusjon. Tromsø Museum bes vurdere muligheter for å gå inn som en viktig part i faglig opplegg for og gjennomføring av aspirantåret.

Begrunnelse

Samisk kulturminneråd forbereder fredning av Skoltebyen kulturminneområde etter kulturminnelovens § 20. Sommeren 1996 vil det bli igangsatt skjøtselsarbeid i området. For Samisk kulturminneråd er det svært viktig å bidra til at fredningsarbeidet får positive konsekvenser for vedlikehold og formidling av østsamisk kultur. Fredningssaken kan derfor ikke sees isolert, men må knyttes an til et bredere kulturvernarbeid. For en tid siden fullførte en prosjektgruppe nedsatt av formannskapet i Sør-Varanger et forprosjekt for et østsamisk museum i Neiden. I Sør-Varanger kommunes langtidsbudsjett foreslås at prosjektering igangsettes i 1999. Kommunen vil foreløpig prioritere Grenselandsmuseet. Planene om et

Poastaboksa 103, N-9820 Vuonnabahta Tlf: (+47) 78 95 91 80
Kánturbáiki: Várjjat Sámi Musea Fax: (+47) 78 95 91 75
Postboks 103 N-9820 Varangerhotn
Kontorsted: Varaner samiske museum

østsamisk museum er tatt opp i Samisk kulturråds Samlet plan for samiske kulturhus, som behandles fram på Sametingets førstkommende plenum.

Samisk kulturminneråd ser det som svært viktig at østsamene selv settes i stand til å ivareta sin historie og kulturarv, og at et aktivt østsamisk kulturvernarbeid ikke må ligge brakk inntil et museum lar seg realisere. Samisk kulturminneråds skjøtsels- og vedlikeholdsarbeid av kulturmarka i Skoltebyen vil skje i nært samarbeid med østsamiske organisasjoner og grunneiere. Det samme gjelder den videre diskusjon av fredningsforslagets innhold. Fredningsarbeidet vil også utformes slik at det på sin måte kan bidra til en forståelse for nødvendigheten av å etablere et østsamisk museum. Men dette er etter vårt syn ikke tilstrekkelig. Både når det gjelder dokumentasjons- og innsamlingsarbeid ligger arbeidsoppgaver som kan gjennomføres før museet eksisterer som egen institusjon, og som også forbereder en slik realitet. Det sier seg selv at prosjektet er åpent for alle østsamiske søkere og at det forutsetter en viss faglig kompetanse hos den som ansettes.

Ansvarsfordeling og gjennomføring

Østsamene i Neiden er få, og er og har vært hårt presset. Et østsamisk museumsarbeid må involvere østsamene selv. For å muliggjøre dette er det nødvendig å bygge opp museumskompetanse blant dem, fortrinnsvis under faglig ledelse av en annen samisk kulturverninstitusjon. En modell for hvordan dette kan oppnås er at det opprettes en midlertidig stilling (l år)for en museumsaspirant, som i forlengelse av opplæringen får ansvar for et dokumentasjonsprosjekt (l år) knyttet til østsamisk historie. Administrativt og koordineringsansvar kan påhvile Varanger Samiske Museum i samarbeid med Samisk kulturminneråd. Dette er diskutert og avklart med Varanger Samiske Museum.

Når det ikke foreslås at Sør-Varanger Museum står som ansvarlig for gjennomføringen har dette flere årsaker. En ny profil for det norske museumskartet er under utarbeidelse av Norsk museumsutvikling (NMU). Neiden-saken har vært diskutert med direktør Jon Birger Østby. Utvikling av kompetanse i norsk museumsvesen må bygge på eksisterende kompetanse. Oppbygging av nye samiske institusjoners fagkompetanse bør derfor knyttes an til eksisterende samisk-faglige miljøer. En slik organisering er også bifalt av avdeling for kultur- og oppvekst i Sør-Varanger kommune og av Sør-Varanger Museum.

Ideen har videre vært diskutert med ansatte ved Samisk-etnografisk avdeling, som stiller seg positive til å være med på å snekre ut en faglig opplærinsplan som tar utgangspunkt i Tromsø Museums arbeidsområder. Avdelingen vil være den viktigste faglige bidragsyteren, men opplæringsplanen vil også måtte involvere andre avdelinger. Ved siden av Tromsø Museum vil opphold på andre museer og kulturverninstitusjoner være aktuelt i opplæringsåret.

Når det gjelder muligheter for finansiering av et slikt prosjekt har spørsmålet foreløpig bare vært uforpliktende diskutert med aktuelle tilskottsytere. Før budsjetter og søknader om finansiering utarbeides, ønsker en å avklare om Tromsø Museum vil stille seg positiv til et samarbeid om videreutvikling av prosjektet, og hva institusjonen i så fall ser seg i stand til å bidra med rent faglig. På det mer praktiske plan gjelder dette også spørsmål om å avse rom til en arbeidsplass, og om utgifter til leie av dette vil måtte ligge som en del av prosjektets budsjett eller kan finansieres internt.

Når denne henvendelsen rettes nettopp til Tromsø Museum skyldes det både museets samlede kompetanse og at institusjonen har vært en engasjert medspiller i den lange prosessen det har vist seg å være å få til et positivt kulturvern- og kulturminnevernarbeid i Neiden.

Samisk kulturminneråd imøteser en snarlig tilbakemelding fra Tromsø Museum, slik at den videre planlegging i samarbeid med Varanger samiske Museum kan igangsettes så fort som mulig. Det vil være ønskelig med en oppstart av prosjektet i løpet av høsten 1996, evt. våren 1997.

Med hilsen

Audhild Schanche
Kontorsjef

Bjørg Njuolla

Kopi: Østsamene i Neiden
Skoltesamene i Neiden
Samisk kulturråd
Samisk næringsråd
Sør-Varanger kommune
Norsk Museumsutvikling